

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ ¹

У монографії розглядаються теоретичні та прикладні проблеми міграцій населення в контексті загальної соціально-демографічної та демоекономічної ситуації. Розширення масштабів, урізноманітнення складу, напрямків, характеру міграційних переміщень посилили їх вплив на сучасні економічні, соціально-політичні та етнокультурні процеси. Врахування міграційного компонента стало необхідним при розробці економічної, соціальної, демографічної, етнокультурної, зовнішньої політики країни. Недостатня вивченість нових явищ у сфері міграції, відсутність теоретичного обґрунтування міграційної політики та необхідність удосконалення інформаційного забезпечення міграційних досліджень обумовили актуальність вибраної теми монографії.

Монографія складається із семи розділів.

Перший розділ присвячений теоретичним засадам міграційних та етно-демографічних досліджень, в ньому детально проаналізовано різні підходи до визначення базових понять теорії міграцій, типології переміщень та методики їх дослідження, етнічного розвитку в контексті демографічних досліджень. Узагальнено положення сучасних світових теорій трудових міграцій, розкрито основні закономірності розвитку міграційних переміщень і етнічних процесів в Україні.

У другому розділі розроблено напрями вдосконалення міграційної статистики в Україні, налагодження достовірного інформаційного забезпечення аналізу перебігу міграцій населення. Запропоновано схему моніторингу трудових міграцій та напрями розвитку статистики етнічного складу населення.

У третьому розділі розглядаються сучасні тенденції розвитку міграцій населення України, їх регіональна диференціація. Приділено також увагу такому, відносно новому для України явищу, як розвиток міграційних контактів з країнами, що розвиваються. Надається глибокий аналіз трудових міграцій населення України, розглядаються як зовнішні, так і внутрішні трудові міграційні потоки.

У четвертому розділі увага авторського колективу зосереджується на вивченні впливу міграцій на соціально-демографічний розвиток країни, а саме на динаміку чисельності та структури населення, його освітній рівень, інтелектуальний та трудовий потенціали. Висвітлюється також погляд авторів на міграцію як чинник урбанізації та розвитку ринку праці. Окремо приділено увагу грошовим переказам зовнішніх трудових мігрантів з України на батьківщину.

П'ятий розділ присвячений питанням етнічного розвитку та ролі міграцій населення в цьому процесі. Проаналізовано сучасний розподіл населення України за етнічними ознаками, історію формування та чинники динаміки етнічного складу населення. Представлено оцінку індикаторів соціально-економічного ста-

¹ Позняк О.В., Драгунова Т.А., Хомра О.У., Майданік І.П., Шишкіна Л.Я., Рубльова Н.В., Шура А.О., Свінцицький В.В. Міграційні процеси в Україні. Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України. 2007 р.—Умань: „Візаві” (СПД Сочинський), 2007 — 276 с.

тусу етнічних меншин, розглянуто проблеми, пов'язані з процесом повернення та облаштування представників раніше депортованих народів.

В *шостому розділі* запропонована методика прогнозування міграцій населення. Розглянуто основні гіпотези перспективних тенденцій міграційних пе-реміщень до 2050 року та прогноз міграцій населення регіонів України до 2025 року. Проаналізовано методичні підходи та результати прогнозування етнічного складу населення України до 2026 року.

У межах *сьомого розділу* пропонуються напрями вдосконалення політики регулювання міграцій, що були сформовані авторами на основі всебічного аналізу міжнародного досвіду регулювання міграцій та стану міграційної політики в Україні. Важливе місце належить також розгляду етнодемографічної політики.

О.В. ПОЗНЯК,
*кандидат економічних наук,
Інститут демографії та соціальних
досліджень НАН України*

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ГРОШОВИХ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ: АНАЛІЗ, ПРОГНОЗ ТА МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ¹

У монографії розглядаються теоретичні та прикладні проблеми диференціації грошових доходів населення у контексті трансформації економіки України.

Процеси реформування економіки супроводжуються багатьма негативними соціальними явищами, зокрема, поширенням бідності, зростанням соціальної напруженості, значною диференціацією доходів населення. Надмірне розшарування населення є сьогодні найгострішою проблемою для України як країни з перехідною економікою.

У монографії зосереджено увагу на комплексному аналізі проблеми, дослідженні причин, специфіки та структури диференціації грошових доходів населення України, ролі державної соціальної політики у її регулюванні та розробці науково обґрунтованих пропозицій з підвищення ефективності механізму її регулювання з метою подолання негативних соціальних наслідків деформації розподільних відносин.

¹ *Гвелесіані А.Г.* Диференціація грошових доходів населення: аналіз, прогноз та механізм регулювання : монографія / А. Г. Гвелесіані ; [відп. ред. В. М. Новіков]. – К., 2008. – 155 [1] с. – (Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України).